

**ДИСЦИПЛІНА «МІЖНАРОДНИЙ ДІЛОВИЙ НАУКОВИЙ
ЕТИКЕТ» У ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ
НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ**

Ушакова Наталія Ігорівна

завідувач кафедри мовної підготовки ХНУ імені В.Н. Каразіна

доктор педагогічних наук, професор, e-mail: ushakova@karazin.ua

Сучасні тенденції навчання упродовж життя потребують здатності особистості здійснювати самоосвіту, самоорганізацію власної навчальної, дослідницької діяльності, адекватного оцінювання особистих досягнень, розроблення індивідуальної траєкторії професійного розвитку. Підготовка іноземних здобувачів наукового ступеня доктора філософії вимагає вмінь комунікативно доцільного спілкування, зокрема в ситуації ділової, професійної і наукової мовної взаємодії, що є необхідним для вирішення завдань дослідження в обраній галузі, професійної самореалізації.

Підґрунтям комунікативної компетентності майбутніх докторів філософії є загальні компетентності, що дозволять здійснювати професійну комунікацію в усній та письмовій формах відповідно до норм етикету спілкування в академічному середовищі, норм професійної етики, академічної доброчесності, загальнолюдських цінностей. Вміння взаємодіяти в ситуаціях освітньо-наукової комунікації, демонструвати в усній та письмовій формі результати власних наукових пошуків мають формуватися в системному опануванні відповідної навчальної дисципліни «Міжнародний діловий науковий етикет». Методологічними засадами розроблення такої навчальної дисципліни вважаємо аксіологічний, акмеологічний і компетентнісний підходи сучасної освітньої парадигми. Вирішувати проблеми доцільно навчати із застосуванням принципів проблемного підходу. А формування вмінь спілкування має спиратися на здобутки комунікативно-діяльнісних стратегій.

Актуальність навчання міжнародного ділового етикету вже визнана науковцями, педагогами, викладачами-мовниками, фахівцями в галузі психології спілкування, зокрема між носіями різних мов і культур. Утім такий актуальний напрям професійної і мовної підготовки як міжнародний науковий етикет залишається на периферії наукових і методичних пошуків. Ми б хотіли наголосити, що знання не тільки виражається і передається засобами мови, мова є головним інструментом отримання знання. Для іноземних здобувачів вищої освіти мова навчання є не тільки навчальною, а й освітньою дисципліною.

Крім вербального спілкування велике значення має володіння невербальними засобами комунікації. Такі засоби виконують функцію регулювання особистісної взаємодії завдяки здатності невербальних механізмів заміщати спілкування за допомогою слів, регулювати діяльність, посилювати вплив вербальних засобів за допомогою жестів, міміки, поз, сили звуку тощо. Аналіз невербальних засобів спілкування, які можуть використовуватися в науковому дискурсі, є актуальною лінгводидактичною проблемою особливо під час комунікації носіїв різних мов і культур. Правильна інтерпретація таких засобів є запорукою досягнення освітньої, комунікативної мети.

Завдання дисципліни «Міжнародний діловий науковий етикет» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії, полягають, на нашу думку, в оволодінні інофонами певним етикетним, можна назвати його протокольним, набором міміки, жестів, поз, які б сприяли створенню у партнерів із комунікації позитивного іміджу. До цього набору доцільно включити знання про такесіку (наука про торкання), окулістику (контакт очей), проксеміку, хронеміку (використання часу в комунікативних процесах, його культурно та національно обумовлену цінність), вимоги до зовнішнього вигляду учасника наукової комунікації (одягу, його кольору) тощо.

Актуальним напрямом лінгвометодичних досліджень вважаємо створення для іноземних здобувачів вищої освіти навчального тлумачного словника-довідника, який буде структурований відповідно до основних комунікативних ситуацій академічного дискурсу і містити роз'яснення соматичних висловів, що актуальні для невербальної академічної комунікації.